

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibus Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt II. De eligendis efformandisque ministris pro fide Catholica propaganda.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

ralium. Ad eas enim omnes provincias iuvandas, fidemque ac pietatem, & libros disseminandos plures aditus patent.

Primo per eorumdem Ordinum Generales, quorum in Dalmatia, Bostina, Peræ, Hierosolymæ, & alibi monasteria exstant.

Secundo per Episcopos Latinos, qui Carthagi, Epidauri, quique in Creta & Corsica degunt.

Tertio per mercatores, qui varias Orientis merces Venetias, atque ad alios portus transvehunt ex Andro, aliisque Ægei maris insulis, quique in patriam libros Italica etiam lingua conscriptos referunt, quæ & apud Græcos, & frequentioribus Orientis partibus in usu est.

Quarto per Chii, Andri, atque aliarum insularum viros nobiles, qui adhuc sanctæ Romanæ Ecclesiæ fidem amplectuntur ac retinent.

Quinto per Consules mercatorum diversarum nationum Europæ, quibus in Orientis emporiis Latini Sacerdotes non desunt, in oppido Pera, Tripoli, Syria, & Alexandriæ Ægypti.

Sexto per mercatores Genuenses, & Massilienses, qui circiter octingenti prope Algeriam solent coralia piscari.

Septimo per alios mercatores, qui fide publica accepta sæpe ad Orientales, aliove turò commigrant, quique pios libros, sacras imagines ferre, sanctamque Religionem nostram liberè colere permittuntur, dum tributum Turcis pendant, nec de rebus ad regna spectantibus, vel contra Mahometis legem loquantur, cum interea innumerales prope populi, & captivi Christiani celestis doctrinæ cibum, sacramentaque sitiant, atque illud morti appropinquantes solatium pernecessarium exoptent, ut de moriendi ratione edocti, ad DEUM, propter quem creati redemptique sunt, ex ea captivitate tandem liberi migrent, quod sacrificii genas sanctissimum atque acceptissimum DEO est.

Inchoato igitur hoc opere, in nomine Domini, ab interiori animarum lucro atque à voluntatum acquisitione, in quibus in primis regnum DEI situm est, certissimum est non irritum fore Domini verbum, qui quærensibus ipsam reliqua omnia semper adjicit, & in Orientis & Occidentis Indii suæ omnipotentis providentiæ indicia manifestissima præbuit paucissimis, qui sua studia laboreque, Deo aspirante, ed converterunt, in tam ingenti vinea laborantibus.

Quod si una Genevensis civitas disseminandi libros, literasque scripturandi, paucissimorum annorum spatio, regna, orbemque pæne ipsum Christianum, Satana vires suppediante, aut infecit erroribus, aut evertit; sanè è contra multò magis sperandum, est à dextra DEI, ut si debita huic rei diligentia adhibeatur, multa instaurentur, innumeralesque animæ ad fidem Orthodoxam revocentur, reliquæ stent, pro quibus ut Christi sanguis effusus est, atque hæc Apostolica Sedes omnes labores libenter impendit, ita exstantibus tot adhuc Catholicorum reliquiis, præcipua nunc ab hac sancta Sede sollicitudo requiritur, ut quæ iustissimè nomen, ita officium sibi à Deo commissum Catholicæ potestatis ostenderet.

Quod si tot Romæ præclara ingenia sunt, quæ aliis negotiis, causis, litibusque expediendis, totius vitæ tempus minus utiliter impendunt, cum tamen divina dispositio in Ecclesiastica Hierarchia scopus hic non adeò primarius sit, quanto facilius duodecim ex tæ millibus hominum, reperientur, qui sanctissimo huic operi, quique san-

Thom. à Jesu Oper. Tom. I.

ctæ Sedis Apostolicæ proprius est, scopum incubat: cum post orationem, & reliqua pietatis opera, hac una ratione ipsi quoque antiqui pontifices Maximi, quanquam nullo Ecclesiæ patrimonio, aut temporario auxilio, vel Regum ope, suam in toto terrarum orbe auctoritatem universalem conservarint: cum (sicut antea dictum est) regnum DEI præcipuè in mentibus voluntatibusque hominum consistat; quæ nulla ratione alia quam charitate atque diligentia rectè conciliari aut retineri diutius in officio possunt.

C A P V T II.

De eligendis efformandisque ministris pro fide Catholica propaganda.

VERè enim Apostolicos homines postulat Apostolicum munus, qui Crucem JESU Christi semper in corpore circumferentes, illam verbis & factis annunciant, & in illius obsequium orbem universum redigant: quare tam excellenti oportet verbi DEI ministros præditos esse sanctitate, ut Apostolica verè debeant ornari. Quin & ipse Dominus Apostolos electurus, eosque in orbem missurus, orationem profundam pervigilantè effudit cum Patre rem tantam communicans. Vocatos præterea ad se quibus verbis, quam gravibus officiis admonet? qua disciplina mittit? quibus præceptis imbuit? quanta integritatis, quanta mortificationis, quanta patientiæ commendatio? Quid obsecro hoc tali apparatu talis magister agebat aliud, quam ut informaret Ecclesiæ Doctores, & Pastores, ne cui manus citò imponerent, ne Evangelicæ prædicationis munus nisi selectissimis & probatissimis committendum putarent? Idem mox à mortuis resurgens non patitur suos illos, quamvis jam ferventes & accensos amore ipsius, quamvis Scripturarum sensu donatos, ad evangelizandum prodire, sed domi se potius continere jubet, & magna meditatione expectare, donec induantur virtute ex alto. Quin etiam S. Paulus jam ad tertium cælum raptus, & mira operatus, non prius cum Barnaba destinatur ad gentes, quam sanctis Fratribus jejnantibus & ministrantibus, Spiritus sanctus eos sibi ad opus hoc segregari jubet. Diuturnam profectò vitæ immaculatæ probationem Apostolicum hocce munus efflagitat.

Tum, quia fidei prædicatio est res magna, ac major omni estimatione, pæne innumeris plena difficultatibus & periculis, tam animæ, quam corporis, quæ in disseminando verbo Dei occurrunt: semper enim fidei prædicatio fuit difficillima, fructificatio Evangelii laboriosissima: quare exposcit ministros generoso animo, ac virtutibus Apostolicis præditos. Nam, ut nunc alia prætermittam, quæ arduam hanc ostendunt provinciam, ac impedimenta, quæ illam sæpe insuperabilem reddunt, profectò generalis ratio doctrinæ Christianæ satis per se ipsam difficultatem hanc manifestat. Etenim ratione omni superiori docet, nec probat: mores ab omni cupiditate & gloria alienos instituit, vitis omnibus funditus everlis, quibus est humana natura plenissima, & diuturna consuetudine affirmatissima. Præmia pollicetur, quæ non videntur; ea quæ videntur contemnere jubet: sensum hominis ad ea transfert, quæ sentiri nequeunt: vitam non humanam agere homines vult. Quis igitur facile ac suavè putet, belluas in Angelos transformare, idque

E

volun-

voluntate ipsorum adnitente, quibus vis ista affertur? Verè opus hoc non hominis, non alterius cuiuspiam quam DEI unius. Ipse sibi proprium vult: *Hoc est opus DEI*, inquit, *ut credatis in eum.*

Joan. 6.

Tum præterea, quia animarum conversio ad DEUM, earumque omnis profectus & incrementum à nullo existere potest, nisi à DEO. Sic enim scriptum est: *Gratiam & gloriam dabit Dominus.* E: Dominus ipse; *Nemo potest venire ad me, nisi Pater, qui misit me, traxerit eum.* Quid ergo faciunt homines in aliorum hominum conversione? Hoc unum, quod à DEO tanquam instrumenta adhibentur, ut calamus solet ad scribendum, terra ad secandum. Itaque ut instrumentum, si se per se movere velit, nihil efficiet, si verò ab artifice moveatur, omnia efficiet; sic homo in his divinis & supernaturalibus operibus tantum efficiet, quantum cum DEO conjunctus fuerit, & ab illo movebitur: quare quanto quis DEO conjunctior, tanto aptior animarum salutis procurandæ. Soler enim DEUS per instrumenta apta, hoc est, homines, qui sibi ipsi abnegandis anxius studeant, uti in magnis fidei negotiis, ac per eos brevi tempore sæpè efficacius agit, finemque attingit, quam diuturno tempore per plerosque Christo sibi vel mundo melius aliis sapere videntur.

Joan. 6.

Quod & in Apostolis aliisque multis perspicuum fuit, qui humana sapientia, aliisque mundi dotibus præfidiisque destituti, mundum universum Christi fide & agnitione repleverunt. Magnus quoque Antonius, vir simplex, Alexandriam veniens, brevissimo temporis spatio, magnam Arrianæ hæresi cladem intulit, quantam fortasse perdocti aut prudentes multi, licet Catholici, longissimo vitæ spatio non intulissent.

Quanta denique per ministros idoneos DEUS in animarum conversione operetur, omnis alius antiquorum exemplis, duo tantum Apostolico- rum virorum exempla, ferè nostra ætate recentia, commemorabo. Ac primus occurrit S. Vincen- tius ex Prædicatorum familia, cujus quidem opera, (ut optime narrat Hieronymus Plarus de *bono status Religio si lib. 2. cap. 31.*) tam longè lateque pervagata est, ut mirum fuerit, tam multas regiones potuisse unius hominis passibus percutiri, quot ille evangelizando peragravit. Primum enim in Hispania Valentia regnum, Catalauniam, Aragoniam, Navarram: denique, excep- ta Galitia, & Lusitania, quibus ob certas causas abstinuit, singulas provincias, singulas urbes, singula ferè oppida obiit. Hinc Galliam ingressus, regnum Occitanum, Delphinatum, Franciam, Burgundiam, Normandiam, Provin- ciam, Arverniam, Vasconiam, Britanniam, & Flandriam ipsam, actotam Sabaudiam; postea in Italiam descendens, Pedemontum, Insubriam, Liguriam, & omnia ejus littora adiit, postremò etiam ad Baleares insulas navigavit. Deinde ab Henrico Angliæ Rege humanissimis literis ac nunciis, & navi ad hoc ipsum missa, invitatus, eam prius insulam totam, mox Scotiam, postremò etiam Hyberniam lustravit, & quidem, ut ante dixi, non metropoles tantum, aut majores civitates, sed ubique villas ipsas & ignobiles pagos Christi exemplo circumiens.

Itaque quis præter DEUM numerare possit, quot ille animas ex vitiorum ceno, ex ipsis inferni portis revocavit? quæ vitia ex totis civitatibus & provinciis eradicavit, quantam ubique lucem divinarum rerum reliquerit? Illud quidem constat ex Judæorum secta, contra quorum perfidiam,

cum eo tempore abundaret, illius zelus exarserat, supra viginti & quinque millia, Sarcenorum octo millia ab eo ad Christum adducta fuisse; Christianorum verò perditorum, qui se ad bonam frugem receperunt, plusquam centum millia. Sic enim scribitur, quocumque is pedem intulisset, statim illic sequi consuevit generalem penitentiam priorum delictorum, generalemque motum reformationem, aleam, blasphemias, perjuriam, aliaque flagitia, immo verò etiam ineptias, & ludosita cessare solitos, ut ne eorum quidem esset recordatio: denique tantam fuisse omnium contritionem, religionem, modestiam, nec solum dum ipse adesset, sed aliquamdiu postea, ut præca illa Apostolorum ætas rediisse videretur. Atque hæc de Vincentio.

Alter, qui huic adjungendus visus est, Franciscus Xaverius, ex Societate JESU, vir plane Apostolicus, ut ejus egregia facta confirmant. Is enim, ut breviter collegit Petrus de Ribadeneira in Catalogo Scriptorum Societatis, à Paulo III. Pontifice maximo, Joannis III. Lusitanæ Regis rogatu, in orientis Solis Indiam ablegatus est: ubi incredibile est, quos labores tulerit, quas molestias devoravit, quot populos Evangelii luce perfuderit, quam multos filios Christo pepererit, quam turbulentis tempestatibus jactatus, quantis miraculis & vivus & mortuus nobilitatus sit. Gonsi in civitate (quæ Regia, & Lusitanici in Oriente caput imperii est) Religionem Christianam, Collegio Societatis edificato, stabilivit. In Commorini ora CXL. Ecclesias constituit. Malacam & ad pietatem erudit, & precibus tutatus est. Malucas insulas perlustravit, Truculentos Mori insulæ habitatores ac barbaros mansuefecit. In Japoniam primus celestis doctrinæ lumen inexit. Multos Reges idololatrias Christi jugo subiecit. Denique in lausissimi Chinenis regni (quod Christi armis expugnare parabat) aditu sanctissimè vitam profudit, secundo die Mensis Decembris, anno salutis M. D. LII. ætatis LV.

His aliisque exemplis, quæ longissimum esset recensere, Prælati, ad quos eligendi mittendique ministros munus spectat, eruduntur expendere, quantum oportet; (immo hanc esse hujus negotii summam) ut ministri tales eligantur, qui zelum DEI habeant, ac sua non solum libenter impendant, sed etiam seipos superimpendant pro animarum salute, ac qui verè possint dicere, *Non vestra sed vos quarimus.* Quare eorum, qui mittendi sunt, examinanda est doctrina, explorandi mores, perspicendus zelus, & desiderium labores pro Christo tolerandi, ac præcipuè vocatio consideranda, an fortuito, an pro libidine, aut etiam avaritia (ut in aliquibus Religiosis Indias perentibus contingere solet,) an vero celesti vocatione ducantur: nihil enim æquè nocet huic operi, atque mercatorum & sua querentium turba. Quid enim in Apostolica functione præstabant homines animales spiritum vix habentes, aut quæ fidei propagatio, quæ morum instructio speranda erit, si Sacerdotes mercedem, non animas querant? Pauci certè numero, virtute præstantes, spiritu ferventes, parati pro fratribus animas ponere opus Domini potius promovent. Etenim si tales operarii populis nationum divino dono coningerent, messis lætissima foret expectanda. Verum obsequendum est divino præcepto, & assiduis ardentibusque precibus rogandus est Dominus messis, ut mittat opera-

operarios in messem suam, qui non verbo & lingua tantum diligant, sed opere & veritate se ipsos idoneos novi testamenti ministros præbeant. Atque id quidem, ut Patet misericordiarum, & DEUS totius consolationis Ecclesiæ Catholicæ largiatur plena fiducia sperandum est, quia sine illo nihil possumus facere, qui quos vult ponit, ut eant, & fructum plurimum permanentemque afferant. Sed quod nostra interest, quales esse oporteat tanti operis ministros, in quo rei bene gerendæ spes omnes sitas esse monstravimus, ipso DEO nostro adjuvante, accuratè miserè persequemur, maxime lib. 4. Interim verò, qua ratione sint ministri efformandi, ac eorum magna comparanda copia præmittemus.

CAPVT III.

De institueudis Seminariis pro Ministris efformandis, & accingendis ad fidei propagationem.

Cum ea semper fuerit Sedis Apostolicæ pro salute animarum cura, atque in omnes universi terrarum orbis homines charitas, ut illos, licet longissimis locorum intervallis distantes, ad Catholicæ Religionis cultum alliciendos, & sibi adjuvandos perpetuo duxerit: æquum existimavit Seminaria pro alendis, instruendis, formandisque Ministris erigere: quorum proprium munus esset, procuratio salutis animarum, ac dispensatio Evangelicæ gratiæ. Hanc enim methodum & rationem inivit divina sapientia, quæ cælitus descendit, & nostram carnem assumens duobus Seminariis universam propagavit Ecclesiam: quorum alterum non plus duodecim, alterum septuaginta alumnis constabat: horum autem eam curam Dominus gessit, ut usque ad mortem illos semper excoluerit, ac deinceps Spiritum sanctum iis de cælo miserit. Oportet enim, ut qui prædicandi Evangelium gentibus manus suscipere decreverit, primum præparare animam virtutibus & disciplina scientiarum. Diu diu quod doceas: cum à Salomone præceptum sit: *Prepara foris opus tuum, & diligenter exerce agrum tuum, & postea adifices domum tuam.* Quamobrem ad Apostolos dicitur, ut sedeant in civitate quoad usque induantur virtute ex alto, ne quis divinæ ac cælestis prædicationis, maxime inter gentes onus assumere sibi ausit, donec vires roburque conceperit, ad sustinendum illud Spiritus sancti ope atque dono, & sacrarum literarum cognitione: tunc demum præparato in suâ domo convivio, in publicum procedat, multos invitet, laxet retia in capturam, seminet semen suum, & Evangelicæ veritatis tale omnia condiat, sed tamen calceamenta habeat in pedibus, ne terram attingat, ut tora ejus conversatio in cælis sit.

Igitur ut tales v&bi DEI Prædicatores Catholica Ecclesiâ haberet, à Summis Pontificibus Romæ Collegia quædam sive Seminaria instituta sunt, ubi Ministri pro fide tuenda & propaganda literarum disciplinis, & sacra Scripturæ documentis erudirentur: quibus merito à Domino diceretur: *Vos estis sal terra;* & qui condimento universo orbi valerent, quorum etiam doctrina non tantum universis hæresibus, verum ipsi Antichristo resisteret: ut merito dici possit de illis in laudem Ecclesiæ, *mille clypei pendunt ex ea, omnis armatura fortium.* Horum verò Seminariorum auctor maxima ex parte extitit Gregorius Thom. à Jesu O. Pr. Tom. I.

XIII. qui maximo ære tria & viginti Collegia sive Seminaria in diversis orbis partibus extraxit, & annuo reddito locupletavit. Romæ vero pro Infidelium conversione crevit Germanicum, Britannicum, Neophytorum, Græcorum, Maronitarum, eo potissimum fine, ut Ecclesiæ ruinæ restarentur, hæreses arceantur, ac fides Catholica per universam orbem dilaretur. Ex quibus ceterè Seminariis proditit adolescentium Doctorem & Religiosorum, atque aded Martyrum hæud mediocri numerus, qui Ecclesiæ in perterritio animo inservierunt, atque in civitatibus quamplurimis, provinciisque hæreticorum ardenti zelo fidem jam collapsam restaurarunt.

Horum autem Seminariorum pro efformandis Ministris triplex genus esse potest. Primum ex alumnis diversarum nationum, quales sunt ferè omnia, quæ Romæ, aliisque Christianitatis partibus erecta sunt: ex quibus ut major universalioreque fructus percipiatur, aliqua alia oporteret servari: primum ut non modò pro alumnis Pontificiis recipiantur ii, qui Ecclesiastici futuri sunt, verum etiam qui apti ad alios status: indiget enim non modo Ecclesiæ bonis Clericis, sed etiam egregio politico Magistratu, Consulibus, Consiliariis Principum, Jurisperitis, Medicis, Ludimoderatoribus, ac probis omnino Patribusfamilias.

Secundo, ut qui recepti sunt, pro usu Ecclesiæ frequentius applicentur ad curam animarum, quam ad beneficia non curata: illi enim non sibi solum, verum etiam aliis profunt: hi verò vix profunt aliis: immo etiam hæud raro officiant sibi ipsis: tantum enim abest, ut unus atque alter alumnus integrum Capitulum reformet, ut etiam cum ululantibus lupis ululare aliorum importunitate cogantur.

Tertio, ut hæreticorum filii & cognati proclivius etiam recipiantur, quam reliqui: sunt enim illi ordinariè ardentioribus animis post conversionem, & pro defendenda Religione Catholica majore aguntur zelo.

Quarto, ne facilè aperiatur locus Catholicorum liberis seu nobilibus seu obscuris, qui alias in scholis Patrum Societatis JESU, vel aliis, propriis sumptibus, possent erudiri. Sunt enim hujusmodi homines postea ferè minus grati, & minoris frugis. Nec videtur ulla ratio, cur pauperibus bolus panis ex ore eripiarit, & detur iis, qui tali auxilio opus non habent.

Quinto, ne omnes, qui ad Seminarium Romanum pertinent, in ipsa urbe Romana nutrentur, ob variaz causas: vident enim & audiunt aliqua scandala, tam in Ecclesiastica, quam in civili vita, quæ omnino ipsis deest esse ignota: atque ad propriam patriam reversi, reddunt se apud populares peregrinis moribus odiosos: facile dediscunt patrios mores, assuecunt deinde Italica pronuntiationi & gestibus, quæ omnia etiam nativos Italos non dedecent, Septentrionalibus gentibus aliisque invisa sunt: ac proinde primò quidem risum, deinde contemptum movent, atque abeunt demum in communem fabulam. Estque alicui tali Romanisco (ut vocant) perdifficile amissam semel estimationem recuperare, etiam si mores ad communem vulgatumque stylum reformare impendio fategerit. Assuecunt etiam potui vini, ut vel ob hoc avertentur propriam patriam. Huc accedit, quod tam longinquo orbis interjectu necesse sit multos ineptos recipi, multos etiam idoneos excludi. Item quod cum